

„[...] NEM AZ UTÓKORNAK

88 LEVELEZÜNK”?

Albert Gábor (1929–2017) író, esszéista és

Poszler György (1931–2015) irodalomtörténész,
esztéta levélváltása, 1983¹

Albert Gábor – Poszler Györgynek

Budapest, 1983. május 25.

Kedves Gyuri,

mindenekelőtt köszönöm a küldött könyvet (*Kétségektől a lehetőségekig*),² többek közt még azért is hálás vagyok, mert az íróasztalomról elrakhatok néhány bekötött folyóirat-évfolyamot, amelyek évek óta ott állnak, és várják, hogy a bennük található Poszler-tanulmányt elolvassam. Persze, most sem tudtam elolvasni kötetedet, csak átlapozni, de azért itt-ott bele is olvastam és egyet elolvastam – ceruzával a kezemben.

Régebben – jó 15–20 éve, de lehet az 20 is – intenzívebben, mondhatnám elementárisabban érdekelt az irodalomelmélet, az esztétika, a filozófia. Ma már ez az érdeklődés lanyhult, csak igen-igen erős külső indíttatás hatására veszem kézbe az ilyen jellegű könyveket. Általában azt mondom, hogy nincs rájuk időm, de ez csak önigazolás – jól tudom magam is. Az érdeklődés csappan meg bennem, az elvontságok helyett sokkal inkább izgatnak maguk a konkrétumok, a jelenségek, a személyiségek. Az irodalmi élet helyett az irodalom maga, vagy továbbmenően, a magam irodalma. (Ami hozzám szól, és amit nekem kell szólnom.)

Mindezek előrebocsátása után, amint megkaptam a könyvedet, nekiültem, és elolvastam a számomra legizgatóbb tanulmányt. Horváth Jánosról³ van szó, akit természetesen én sem ismertem, de a műveit – amelyek hozzáférhetőek voltak – megvásároltam, és azt hiszem, mondhatom, hogy el is olvastam. Nagy élvezettel, gyönyörűséggel, bár itt-ott elég nagy munkával is, mert *A reformáció jegyében*⁴ néhol bizony – talán épp az anyagtorlódás miatt – kásahegygé dagadozik. De azért elolvastam, ismerem, a gyöngye pontjait is érzem, stb. stb. Tanulmányodat nem akarom most értékelni. Nekem mindenesetre tetszik a nyugodt hangnem, a kiegyensúlyozottság, a lehetőség szerinti

pontos megfogalmazás és az igazságosság igénye. Ez az utolsó a legfontosabb. Immanensen valószínűleg igazad is van, és éppúgy valószínű, hogy igazságtalan vagyok veled szemben, ha lustaságom (időhiányom) miatt csak ilyen „talán”-okban fogalmazom.

Arról van szó, hogy annak idején valóban két név fémjelezte a 89 bölcsészkart, a fennen hangoztatott és agresszívan agyonharsogtatott Lukács György⁵ neve, valamint az agyonhallgatott Horváth Jánosé. Az egyiknek falanxba tömörült tanítványi hadsereg állt a zászlaja alatt, a másiknak még a nevét sem volt ajánlatos kiejteni. (Klaniczay⁶ úgy tanította a régi magyar irodalmat – természetesen alaposan felhasználva, ha negatív is a könyveit –, hogy Horváth neve sem hangzott el.) Tanulmányodban az irodalomelmélet csataterén szinte lesöpröd Horváth Jánost. Érveid meggyőzőek, bár amikor párhuzamokat vonsz, már korántsem érzem olyan egyértelműnek az igazságaidat. De hát az élet maga mindig sokkal gazdagabb, mint a pontosan meghatározható fogalom. Berzenkedem például a Szekfű⁷ (hosszú ű-vel, és nem, ahogy a könyvedben áll, röviddel!) szembeállításnál. Szekfű engem mindig behúzott a csőbe, mindig becsapott. Megvesztegetően logikus, és olykor már szépirodalmi szintű stílusművészetével olyan „igazságokat” is el tudott velem fogadtatni, hogy csak a Szekfű-varázslat múltán kapkodtam a levegő után, hogy „mibe bele nem lehet vinni az embert”. Ezért bosszankodtam rá, de azt már nehezebben bocsátottam meg, hogy „mibe nem lehetett belevinni magát Szekfűt”. Hogy milyen változásokon ment át ő maga, épp amőba természete miatt. (Ez a jelző Németh Lászlótól való.)

A változás nem mindig érdem. A Szekfű–Horváth párhuzamban én veled ellentétben éppen Szekfűt marasztalnám el. Nem kedvelem az ilyen fejlődést, különösen, ha a korábbi fejlődési képességet is számba veszem. De ez már túlságosan messze vezetne.

Lényegében igazat adok neked, az okfejtés szépségét még külön élveztem is, de... és itt lépnek fel az aggodalmaim. Aggodalmaim miattad és érted. Hogy jogosak-e, és mennyiben, módomban állna meggyőződni, hiszen itt van előttem a frissen kapott könyv, csak azt kellene elolvasni, de sajnos erre most nincs időm, úgyhogy ennek nem ismeretében – ami el nem fogadható... ugyan – de talán megbocsátható, hadd mondjam el félelmeimet.

LUKÁCS – nagyon jól emlékszem, hogy Heller Ágnes⁸ doktori disszertációjának vitájára munkatársam, Maróthy János⁹ azzal ment el, hogy ha kell, meg fogja védeni Hellert Falus Róbert¹⁰ támadásával szemben, mert úgy hírlett, rettenetesen ki fogja készíteni. A vita lezajlott – nem tudom, jelen voltál-e –, de Maróthy azzal jött vissza, hogy nem Hellert kellett, vagy kellett

volna megvédeni, hanem épp ellenkezőleg, Falust, a felháborodott Lukács-tanítványokkal szemben. Szerencsétlen klasszikus filológus¹¹ ugyanis azt mérszelte állítani, hogy görög filozófiával csak annak illő foglalkozni – doktori vagy akadémikusi szinten –, aki legalább megtanul arabusul, azaz bo-
90 csánat: GÖRÖGÜL. Aki nem téveszti össze az antik etoszt az étossal, az epszilont az étával. Még Lukács György is kirántotta a véres kardot és meghirdette a szent háborút a filoszok ellen, akik ilyen követelményekkel állnak elő. Persze az eredendő bűn nem a görög volt, hanem a Lukács-tábor elleni támadás.

Ez az egyik. A másik: számomra reveláció volt, mikor gimnazista koromban kezembe került Lukács György értekezése a drámáról valamelyik Emlékkönyvben. (Az ifjúkori művek közt nem találok, de lényegében ezt közölte le *A modern dráma*¹² bevezető, elméleti fejezetében.) Ahogyan ebben lépésről lépésre kifejti a drámai paradoxon lényegét, az szinte elkábított. (Elméleti szinten ilyen élményt jelentett még Thienemann¹³ könyve¹⁴ és egy Vatai László¹⁵-könyv az egzisztencializmusról,¹⁶ amikor még egzisztencializmus lényegében nem is létezett.) Később viszont legalább olyan mérvű volt a kiábrándulás is, mikor a szörnyűségesen „érett” Lukács-könyvek kerültek a kezembe, amelyekben csak a masinéria működését láttam, és azt, ahogy ez a moloch megeszi a műalkotást, megemészti, ledarálja és szörnyű elméleti fásírozott módjára kiköpi elem. Elméleti módon átdolgozva, de ki is lúgozva belőle mindent, ami művészi volt. Ez számomra rendkívül ellenszenves volt. Azt éreztem, hogy ennek az embernek semmi, de semmi minőségérzéke nincs. És a háttérben az ugyancsak nem szimpatikus Lukács-falanx, a Lukács-tanítványok gárdája.

Egyik oldalon a retrográd Horváth, aki ugyan nem érti a modern irodalmat, de a minőséget általában igen – akit agyonhallgatnak, akin érdemes ütni egyet; a másik oldalon Lukács, aki ugyan az irodalmat magát (ami művészet benne) nem érti, legkevésbé a modern törekvéseket, de jóformán az egész magyar irodalmat is bele lehetne ebbe a „kidobandó” lukácsi zsákba rakni (vö. Babits, és mondjuk Madách), minőségérzéke nincs, olvasni nem lehet, mintha homokkal kevert korpát raknának elem, igaz, hogy elméletileg nagyszerű, megalapozott, csak hogy ez a megalapozottság legalább olyan ósdi, mint a Gyulaira¹⁷ alapozó Horváth esztétikája. Progresszív ugyan, de megöli az irodalmat. Hát akkor mire jó? – kérdelem én. És a háttérben az igazságtól irtózó Lukács-süvölvények csordája éberem figyel, hogy kit lehet szététni.

Horváthot legalább lehet olvasni, és az Ady-kérdésben ugyan kit ronthatna meg? Lukács olvashatatlan, és nap mint nap fertőz, olykor karhatalmi segédlettel, olykor épp a szilenciumok népszerűségével, hamis, vagy legalább is rossz útra terelő álforradalmiságával. Lövöldöz, csak nem oda, ahol

az igazi céltábla fel van állítva. Ha nemcsak az „igazságot” nézem, hanem a kártevést is, akkor Lukács György megint az élre kerül.

A fiatal Lukács lényegéhez tartozik a teória életidegen autokratiz-musa, az utópikus elméletnek alávetett, mert megvetett élet. És ez nekem annakidején még talán tetszett is, de vajon van-e benned elég 91 erő azt is megmondani, hogy az érett és az öreg Lukács lényegéhez mi tartozott. Vagy: meg lehet-e ezt mondani most. Nem szellemi öngyilkosság-e? Vagy: milyen mértékig lehet megmondani, ha egyáltalán a te véleményed különbözik Lukács véleményétől, vagy a lukácsisták véleményétől.

Ezek persze már nem irodalomelméleti kérdések, mint ahogy az előbb említettek sem azok. De közvetve mégis csak azokból erednek, azokkal magyarázhatóak, azoknak a következményei. És azzal az elmélettel mégiscsak van valami baj, amelynek a következményei irodalomellenesek, művészetpusztítók.

Kedves Gyurka, kicsit kusza és hosszú lett ez a levél, és Veled szemben feltétlenül igazságtalan, mert úgy vitatkoztam Veled, hogy elképzelve, ahelyett, hogy elolvastalak volna. Csakhogy attól félek, és féltelek, hogy a jelenlegi helyzetben a saját magadtól is megkívánható szigorúságot csak Horváthtal szemben lehet érvényesíteni, legfeljebb még a fiatal Lukáccsal. Az érettel már kevésbé. Holott a hasznosság és kártékonyág pontosan az ellenkezőjét követelné. Hogy a „kell” és a „lehet” a legritkább esetben fedi egymást, tudom, hogy evvel mindenkinek meg kell birkóznia, az is nyilvánvaló. Csak ennek a kettőnek a határait nem szabad sosem elmosni.

A könyvet köszönöm, és azt kívánom, hogy legyen erőd az előszóban jelzett tanulmányokat megírni. (A sok névből sok nagyon közel áll hozzám, csak egyet nem értek, és nem tudok beleilleszteni a sorba: Anatole France-ot.¹⁸) Ha nem is mindet, de a fontosabbakat.

Szeretettel üdvözöllek:

Gábor

Ne haragudj, hogy nincs erőm végigjavítani a géphibákat. Tekintsd ezt a levelet „impúrumnak”, levélvázlatnak. AG.

Utólag mégis felbontottam, és néhány géphibát kijavítottam. AG.

92 Kedves Gábor!

Köszönöm a leveledet, amelyben könyvemre reagáltál. Mindeddig ez az egyetlen érdemi reakció. A többi csupán udvariassági formulákra szorítkozik. A kritika pedig korábbi írásaimat se igen kényeztette el. Ezért igen jól esett a leveled, megjegyzéseidre pedig válaszolni szeretnék. Este van, én pedig – a szokásnak megfelelően – fáradt. Ezért ez a levél sem lesz túlzottan rendszeres és összefogott.

Nos, ami az érdemi dolgokat illeti, valóban jobb lenne, ha az egész könyv ismeretében beszélgethetnénk. Mert a kötet – ezzel hízelgek magamnak – meg van valamennyire szerkesztve. Egészében talán mást mond, mint részleteiben. De azért így is lehet polemizálni róla. Horváth Jánosról. Kezdem az elején. Nem tagadom, azt a fajta tradicionális konzervativizmust, amit a Horváth-életmű sugall, sőt, manifeszt módon megfogalmaz – nem kedvelem. Általában a konzervativizmust sem túlzottan. Annak legfeljebb babitsi formája áll közel hozzám. Ott ugyanis azonosulni tudok azzal, amit véd, azzal szemben, amivel szemben védi. Gondolok itt arra, ami Babitsot főképpen a 20-as és 30-as évek fordulójától jellemzi. Amennyiben azt védi, amit a Nyugat hozott a magyar kultúrába, azzal szemben, amit elsősorban a szélsőjobboldali szellemi törekvések és politikai mozgalmak reprezentáltak. Itt ugyanis valami nekem nagyon kedveset konzervál valami nekem nagyon ellenszenvessel szemben. Horváthnál nem ez a helyzet. Ő a *Nyugat* előtti állapotot védi a *Nyugattal* szemben. Ezzel nem tudok azonosulni. Sőt, ebben a kvalitásérzéke is kisiklik. Epigonokat tesz meg korszakos jelenségeknek. Ilyet Gyulai nem tett. És az egész koncepciójával elmarad Európa mögött. Ez pedig nem lehet a magyar szellemi élet egészséges útja. Ezért van az, hogy a művét nagyon tiszteltem, rengeteget tanultam belőle, ámde szeretni nem tudom. Még felhívom a figyelmedet arra, hogy milyen félelmetesen érintkeznek a konzervativizmusok egymással. (Persze megint nem a Babits nemes, humánus konzervativizmusáról van szó.) Hanem arról, hogy a Révai¹⁹ irodalomszemlélete majdnem azonos a Horváthéval. Csak bizonyos előjeleket változtat meg, és persze a terminológiát. Egyébként a moralizáló, normát építő klasszicizmus fogalomban teljesen azonos. Pontosabban, Révai méltónak találta arra, hogy ezt átvegye tőle. Szerintem ez nagyon leleplező. Szekfűt én sem kedvelem különösebben. De amiben Te elmarasztalod, talán etikai és nem tudományos kérdés. Elméletileg – úgy vélem – szélesebb látókörű és nagystílűbb volt Horváthnál. Morálisan lehetett alatta. Egyébként Németh László Szekfű-kritikája, ami nekem hajdan annyira tetszett, komoly szakemberek vallják – pl. Kosáry

Domokos²⁰ –, elméletileg tarthatatlan. Nem ma már az, hanem mindig is az volt. Én ebben nem vagyok szakember, nem is akarok az lenni. Csak az amőba problémához fűzöm hozzá. Egyébként a kérdés Németh pályája esetében is vizsgálható lenne. Az ő esszéművészete valamikor lenyűgözött. Régen volt. Mindenesetre ígérem Neked, hogy az ezzel kapcsolatos fenntartásaimat csak akkor írom meg, ha előbb Révait megírtam, és megírhattam úgy, ahogy gondolom. Nem csupán kritikus munkásságát, hanem a művelődéspolitikait is. Ebből valószínűsítheted, hogy Németh-kritikámra nem hamarosan fog sor kerülni.

93

Most Lukácsról. A lényegtelenel kezdem. Én nem hallgattam őt soha, mert az általad említett falanxon nem törtem át. Meg sem kíséreltem. A Heller védésén nem voltam ott, de ismerem a sztorit. Ehhez csak annyit, hogy a Lukács-gárdát nem kell szeretni, de Falust se hidd puritán klasszika-filológusnak. Őt nem tartják igazi jó szakembernek, az elméleti-emberi mércéje pedig a mindannyiunktól megszenvedett 50-es évekből való. Ettől függetlenül az említett kérdésekben – nyilván – neki volt igaza. Lukács kvalitásérzékével kapcsolatban nincs vitám Veled. Ha majd elolvasod a róla szóló dolgozatomat, ott is olvashatsz erről. Eléggő bizonyítottan. Közvetlen szövegezésben és nagy példamanyagon is. Én az ő életművét egységesnek látom. Előjeleket módosított, a lényegen nem változtatott. Ami a fiatal korára vonatkozik, igaz a későbbiekre is. Legrosszabb korszaka a 18 és 56 közötti. Erről írom a következő nagyobb dolgozatomat. Az anyaggyűjtéssel majdnem készen vagyok. Még az ősszel sor kerülhet a megfogalmazásra. Az kétségtelen, hogy úgy látom, öregkori nagy esztétikájában bekövetkezett egy olyan oldódás, amely létrehozott folytatható eredményeket. Az előszavamból is kiderül, róla és Hegelről, a műfajelmélet szempontjából könyvet írok. A Hegel-fejezet megvan. Az volt a doktori disszertációm első nagy fejezete. Nemcsak megírni volt merszem, hanem beadni és megvédeni is. Elfogadták a fiatal Lukácsról szóló tanulmánnyal együtt – az volt a disszertáció második fejezete. Igaz, nem fanyalgás nélkül, mégis maximális pontszámmal. Gondolom, nem igényel magyarázatot, hogy Hegel mennyi minden későbbi félreértésnek a gyökere. Ez teszi ezt a kritikát érdekessé. Mármint az én számomra tette érdekessé. Így már most nem csupán Horváth családja és néhány híve orrol rám, hanem a Lukács is. De nincs nagy jelentősége a dolognak, mármint az egész szakmának sem. Legfeljebb a mi számunkra, akik csináljuk. A fanyalgást pedig el kell viselni.

Most az aggodalmakról. Ha aggodalmadnak az a veleje, hogy féltesz véleményem kimondásának esetleges következményeitől, úgy ezt baráti jóérzéssel veszem tudomásul. Jólesik. Legfeljebb azt válaszolom rá, hogy nem olyan veszélyes azért ez a dolog. Ha azért aggódsz, hogy nem merem leírni

Új Forrás 2023/10 – „[...] nem az utóknak levelezünk?” – Albert Gábor (1929–2017) író, esszéíró és Poszler György (1931–2015) irodalomtörténész, esszéíró leveleváltása, 1983

azt az öreg Lukácsról, vagy az „érettről”, amit a fiatalról és Horváthról mer-tem – bizony igazságtalan vagy. A kimondás folyamatban van. Ha az ember egy életműről ír, nem a következményekkel kezdi, hanem a gyökerekkel (ez Hegel, megírva, megvédve, publikálása jön) és az előzményekkel (ez 94 a fiatal Lukács, megírva, megvédve és publikálva is). A későbbiek csak utána jöhetnek. Nem tagadom, hogy ennek csak az elejét kimondani félgnyávasággal felérő félbátorság. Ne tétélezd fel! Ha elmarad a folytatás – szóljál! Ha a fejemre ütöttek – én szólok. Gondolom, hogy így túl az ötvenen Te is felmérted, hogy az életünk – a magánéletünk is! – tele van kisebb-nagyobb megalkuvásokkal. Ezek nélkül csak Alceste²¹ élhetett, de ő nem csupán tragikomikus volt, hanem nekem nem is rokonszenves. Nem lehet az élet triviális apróságaira ráépíteni egy oda nem való etikai apparátust. Aránytalanság jön belőle létre. Ez maga a doktrinárság klasszikus példája. Ilyen volt sok tekintetben Lukács is – főleg a fiatal –, az emberiség számára nem sok jó lett ebből. Az ilyen emberek akartak mindig tragikusan megváltani. És mindig baj lett belőle. Ennyi elég a dilettáns morálfilozófiából. De a szakma komoly dolog. Én nem vagyok író, nekem ez van, tehát ezt veszem komolyan. Erkölc-sileg is. Lehet olyan, amit nem lehet kimondani. De amit kimond az ember, azt komolyan is gondolja. És ha á-t mondott, a bé-t is elkezdí. Ennyit erről!

Már csak Anatole France van hátra. Nagyon szeretem. Az életszemélet szelíden bölcs, latin derűjét látom benne. Jó lenne tendálni errefelé. Egyé-nileg is, összkultúrában is.

Még egyszer köszönöm a leveledet. Komolyan vettem. Azért válaszo-lok így rá. Nem túlzottan fésült. De nem az utókornak levelezünk. Hanem csak egy baráti beszélgetés helyett.

Jókívánásaidat is köszönöm és hasonlókkal viszonzom.

Szeretettel:

Gyuri

¹ Az alábbi levélszövegek részét képezik Albert Gábor válogatott levelezésének, amelyet az MMA Kiadó a közeljövőben önálló kötetben jelentet meg, *Az elveszett nemzedék* címmel. A levélgyűjteményt az író özvegye, Albert Zsuzsa adja közre. Szerkesztette és a magyarázó jegyzeteket írta: Mórocz Gábor.

² POSZLER György: *Kétségektől a lehetőségekig – Irodalomelméleti kísérletek*, Gondolat, Bp., 1983.

³ HORVÁTH János (1878–1961) irodalomtörténész, egyetemi tanár

⁴ HORVÁTH János: *A reformáció jegyében. A Mohács utáni félszázad magyar irodalomtörténete*, Akadémiai, Bp., 1953.

⁵ Lukács György (1885–1971) filozófus, esztéta, egyetemi tanár, politikus.

⁶ Klaniczay Tibor (1923–1992) irodalomtörténész, egyetemi tanár.

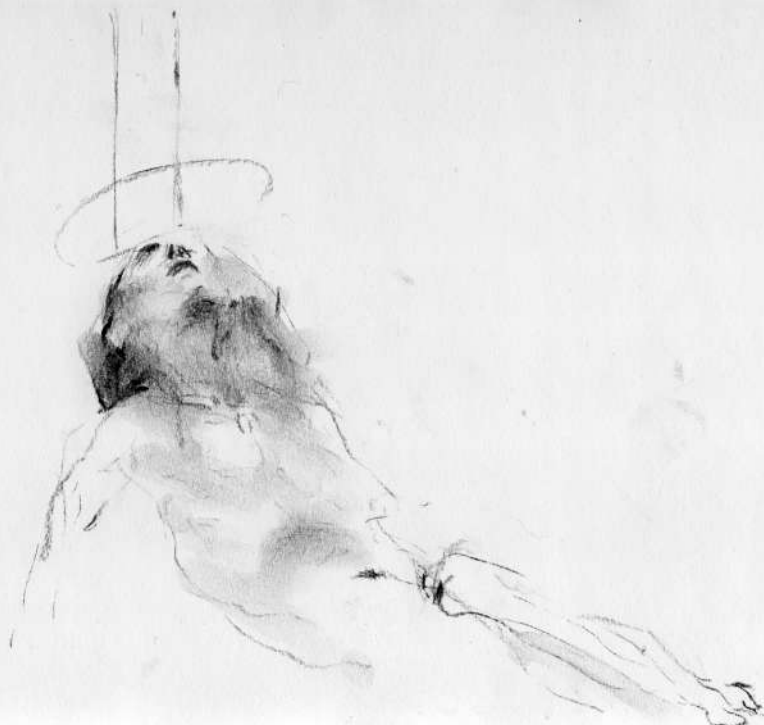
⁷ Szekfű Gyula (1883–1955) történész, egyetemi tanár, szerkesztő.

⁸ Heller Ágnes (1929–2019) filozófus, egyetemi tanár.

⁹ Maróthy János (1925–2001) zenetudós, 1961-től a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetének munkatársa.

¹⁰ Falus Róbert (1925–1983) klasszika-filológus, irodalomtörténész, kritikus.

- ¹¹ klasszikus filológus: Albert Gábor „neologizmusa” (klasszika-filológus helyett)
- ¹² LUKÁCS György: *A modern dráma fejlődésének története*, szerk. KÖSZEG Ferenc, Magvető, Bp., 1978.
- ¹³ Thienemann Tivadar (1890–1985) irodalomtörténész.
- ¹⁴ Thienemann Tivadar: *Irodalomtörténeti alapfogalmak*, Minerva, Bp., 1930.
- ¹⁵ Vatai László (1914–1993) református lelkész, filozófus. 1945 és 1947 között nemzetgyűlési képviselő az FKGP képviselőtestületében. 1947-ben koholt vádak alapján börtönbüntetésre ítélték – első fokon. A másodfokú eljárás megkezdése előtt külföldre menekült. 1947 végétől Svájcban, 1951-től az Amerikai Egyesült Államokban, 1961-től – rövidebb megszakítással – Kanadában élt.
- ¹⁶ VATAI László: *A szubjektív életérzés filozófiája (Dosztojevszkij)*, Sárospataki Református Főiskola, Sárospatak–Bp., 1942.
- ¹⁷ Gyulai Pál (1826–1909) író, irodalomtörténész, egyetemi tanár, kritikus, szerkesztő.
- ¹⁸ France, Anatole (1844–1924) francia író, költő, kritikus.
- ¹⁹ Révai József (1898–1959) kommunista teoretikus, publicista, kultúrpolitikus, 1949 és 1953 között népművelési miniszter.
- ²⁰ Kosáry Domokos (1913–2007) történész, 1990 és 1996 között a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.
- ²¹ Alceste: Poszler itt Alkésztiszre, a görög mitológia egyik legerényesebb nőalakjára gondolhat, aki annyira szerette férjét, Admétosz királyt, hogy még a halált is átvállalta tőle.

Folyóiratunk a

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM és az EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

anyagi támogatásával jelenik meg.

Terjeszti a Budapesti, a Nemzeti és a Vidéki HIRKER RT. és alternatív terjesztők

Szerkesztők

JÁSZ ATTILA – Csendes Toll (főszerkesztő)

PAPP MÁTÉ (költészet rovat: mahbija@gmail.com, zene online rovat)

REICHERT GÁBOR (főszerkesztő-helyettes, kritika rovat: reichertgabor87@gmail.com)

SZÉNÁSI ZOLTÁN (próza rovat: szenazol@gmail.com)

Lapterv

SELLYEI TAMÁS OTTÓ

Munkatársak

HEGEDŰS GYÖNGYI, KAKUK TAMÁS, MURÁNYI SÁNDOR OLIVÉR,

SOPOTNIK ZOLTÁN, SZILÁGYI MIHÁLY

Online

PAPP MÁTÉ (felelős szerkesztő), SZŰCS BALÁZS PÉTER

Tiszteletbeli munkatársak

BARI KÁROLY, BUJI FERENC, DUKAY BARNABÁS, GERLÓCZY GÁBOR,

KELÉNYI BÉLA, KRULIK ZOLTÁN, MUZSNAY ÁKOS, TOLNAI OTTÓ, URI ASAF

Korábbi főszerkesztők: PAYER ISTVÁN, MONOSTORI IMRE

ÚJ FORRÁS

IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT

ALAPÍTÓ A KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

JÓZSEF ATTILA MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁRA

Megjelenik évente tízszer

Alapítva ezerkilencszázhatvankilencben

Alapító főszerkesztő: PAYER ISTVÁN

Szerkesztőség: 2836 Baj-Szőlőhegy 2722/4

E-mail: jasz.attila@ujforras.hu. Interneten olvasható: www.ujforras.hu

Előfizethető az Új Forrás szerkesztőségi címén. Előfizetési díj egy évre 5000 Ft.

ISSN 0133-5332

Kiadja a József Attila Megyei Könyvtár. A kiadásért felel: Új Forrás Kiadó Nonprofit Kft.

Készült a BD Sollers nyomdájában Tatán.